

משפטים

שם ביה"ס:
קרית החינוך השש
שנתית "העמית"

ישוב:
ראשון לציון

תחום הדעת:
מדעי החברה

מס' יחידות לימוד:
5 יחידות לימוד

סמל מוסד:
771071

כותבי התכנית:
עו"ד איתן בבגיני

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' לפיתוח פדגוגי

תאריך אישור
תש"ף

3.....	א. תיאור מאפייני בית הספר והסביבה החברתית-תרבותית שלו
4.....	ב. סיבות והנמקות לפיתוח התכנית וייחודיות התכנית מול תכניות קיימות
5.....	ג. היקף השעות ומספר יחידות הלימוד של התכנית
6.....	ד. כותבי התכנית, שותפיה והמורים המלמדים בתכנית
6.....	ה. תיאור קהל היעד (התלמידים) של התכנית
7.....	ו. התפיסה הרעיונית של התכנית
7.....	ז. פירוט המטרות הכלליות של התכנית
8.....	ח. ראשי פרקים של הנושאים הנלמדים ודרכי ארגון התוכן
30.....	ט. דרכי הערכה של התלמידים
31.....	נספח – דוגמאות לחלופות הערכה ומחווניים
35.....	ביבליוגרפיה

תוכנית לימודים ייחודית במשפטים בהיקף 5 יח"ל

מסמך עקרונות לתוכנית ע"פ הוראות חוזר מנכ"ל תשע"ד2(א)

א. תיאור מאפייני בית הספר והסביבה החברתית-תרבותית שלו

קריית החינוך השש שנתית "העמית" ממוקמת בחלקה המרכזי של העיר ראשון לציון. ביה"ס הינו ביי"ס ותיק בעיר, הוא ממותג כבי"ס מוביל בהישגים הלימודיים ובהישגים הערכיים. בשנת הלימודים תשע"ד, ביה"ס זכה בפרס חינוך ארצי. מדי שנה, תלמידי ביה"ס משתתפים בתחרויות ארציות כגון תכנית הכספות, כימיאדה, אולימפיאדת מתמטיקה, יזמים צעירים וכו'. כמו כן, תלמידי ביה"ס מייצגים את מועצת התלמידים הארצית בועדת החינוך של הכנסת בפורומים ארציים שונים.

בשנים האחרונות, שיעורי התלמידים הזכאים לבגרות בביה"ס עומדים על 98%.

בשנת הלימודים תש"ף לומדים בביה"ס 1540 תלמידים, מהם 787 תלמידים בחטיבת הביניים ו- 753 תלמידים בחטיבה העליונה. הצוות החינוכי מונה כ-170 מורים מקצועיים ומחנכים.

בחטיבת הביניים קיימות מספר כיתות:

כיתת מופת, כיתה מדעית, כיתת כדוריד, כיתת חינוך מיוחד והיתר כיתות הטרוגניות.

הלימודים בחטיבה העליונה ממשיכים את הלימודים בחטיבת הביניים ומהווים יחידה רציפה הן בתכניות הלימודים, הן בצוותי ההוראה והן בתחום החברתי-ערכי.

בחטיבה העליונה קיימות מגוון רחב של אשכול מגמות:

באשכול המדע והטכנולוגיה – אדריכלות, הנדסת תוכנה, מדעי המחשב, פיזיקה, כימיה, ביולוגיה ותיירות.

באשכול האומנות – קולנוע ותקשורת.

באשכול מדעי החברה – יחסים בינלאומיים, סוציולוגיה, פסיכולוגיה, מדע המדינה וגיאוגרפיה. באשכול שפות – ערבית.

אנו מעוניינים להרחיב את תחום מדעי החברה בבית ספרנו באמצעות תוכנית לימודים ייחודית במשפטים בהיקף 5 יח"ל.

תלמידי החטיבה העליונה נדרשים לבחור שני מקצועות בחירה מוגברים לבגרות. לצורך כך, יצר ביה"ס מבנה לימודים דיפרנציאלי, העומד בדרישות משרד החינוך, אשר מותאם לכל תלמיד ותלמיד על פי רמתו הלימודית בכל מקצועות הבגרות. העיקרון המנחה הוא שהוראה רלוונטית ומותאמת עשויה לגייס טוב יותר את התלמיד לתלמידה יעילה, ובכוחה להעצים את התלמיד ולעצבו כאדם יוזם, פעיל ובטוח ביכולותיו.

ביה"ס מאמין בשיטת החינוך המבוססת על התפיסה הפסיכו-פדגוגית, לפיה בכל שכבות הגיל קיימים יחסי גומלין בתהליכי ההוראה-למידה והמודעות המתעוררים אצל הלומד. הלמידה בביה"ס נתפסת כיוצרת משמעות קוגניטיבית, רגשית ואישית, ולכן מתקיימת עבודת ליווי על בסיס יומיומי של מחנכים ויועצים, המלווים את התלמידים ונמצאים איתם בתהליך החינוכי והלימודי. קשר זה מאפשר מתן מענה אישי לכל תלמיד.

לצד ההצלחה הגדולה בשיעורי הזכאות לבגרות, ביה"ס מוביל גם בנתוני הבגרות החברתית והמצוינות בעיר ראשון לציון. תפיסת החינוך למעורבות חברתית דוגלת בשילוב של התנסות מעשית במקומות ההתנדבות עם למידה עיונית, ערכית ורגשית הן בכיתה והן בשעות פרטניות עם התלמידים, אשר יוצרים שיח רפלקטיבי. המחנכים מלווים את התלמידים בתהליך בחירת מקום ההתנדבות. בשיעורי החינוך, שמוקדשים לערך ההתנדבות, דנים התלמידים יחד עם המחנכים על החוויות והקשיים העולים במקומות ההתנסות.

אחת משאיפות ביה"ס היא שמרבית התלמידים יקחו חלק במסלול מצוינות הבגרות החברתית, תוך טיפוח בוגרים עצמאים, מעורבים בעלי רגישות חברתית, הרואים במעורבות החברתית ערך עליון. לשם כך, ביה"ס יוזם פרויקטים קבוצתיים בהתאם לצרכי הקהילה הסובבת את ביה"ס, מחנכי הכיתות והתלמידים יוצאים להתנדבות בקהילה הקרובה במועדוני קשישים ומועדוניות

רווחה. כמו כן, ביה"ס משלב התנדבות בטיולים השנתיים של השכבות ותמיד נרתמים לעזור במבצעי התרמה לעמותות השונות.

ב. סיבות והנמקות לפיתוח התכנית וייחודיות התכנית מול תכניות קיימות

ביה"ס קיימת תוכנית לימודים ייחודית ביחסים בינלאומיים המופעלת מאז 1994. התכנית מיועדת לתלמידים בעלי הישגים לימודיים גבוהים, והיא זוכה להערכה רבה הן בקרב התלמידים והן בקרב הרשות והפיקוח. אנו מעוניינים בפיתוח תכנית לימודים ייחודית נוספת, אשר נותנת מענה בשני מסלולי לימוד:

(1) מסלול עיוני – התכנית הייחודית במשפטים, אשר מתייחסת לנושאים אקטואליים, בינתחומיים ומעניינים, יכולה לתת מענה לתלמידים הלומדים בכיתות העיוניות ההטרונגניות. אנו חושבים שיש מקום להוראת משפטים בכיתות אלו.

(2) מסלול מב"ר – אנו מעוניינים שהתכנית הייחודית תילמד כמקצוע לבגרות עבור תלמידי הלומדים במסלול בגרות רגיל (מב"ר). החזון של ביה"ס מדבר על כך שלתלמידי המב"ר תינתן האפשרות לבחור בתוכנית לימודים אשר נלמדת במקביל גם במסלול הכיתות העיוניות.

לאור חזון ביה"ס, אשר שם דגש למצוינות בעולם הולך ומשתנה אנו רואים עצמנו מפתחים ביחד עם תלמידינו יכולות של התמודדות עם מציאות חדשה ולא מוכרת הדורשת למידה חדשנית, יצירתית, שיתופית והדדית, התואמת לצרכים והיכולות האישיים של כל תלמיד. הפעלת תוכנית ייחודית במשפטים בביה"ס מאפשרת התנסות בלמידה חדשנית. תוכנית זו, על מגוון רבדיה, מאפשרת לתלמידים ללמוד תחום לימודי אקטואלי, מאתגר, מעשיר ומרתק, בו הם רוכשים כלים וידע משפטיים והבנת תהליכים משפטיים המתרחשים במישור הציבורי, האזרחי והפילי.

תוכנית לימודים זו מתבססת על תוכנית לימודים ייחודית במשפטים בהיקף של 5 יח"ל, המופעלת מזה 7 שנים בקרית החינוך ע"ש אליעזר בן יהודה, נס ציונה. התוכנית המקורית מקבלת שבחים רבים בשל ייחודיותה בהוראת המשפט האזרחי-מסחרי. ניתן אישור על ידי מנהלת קרית החינוך בן יהודה, הגב' נטלי זקין שלום, להתבסס על תוכנית הלימודים במשפטים.

כאמור, ייחודה של תוכנית הלימודים הינה בהתמקדות בתחום המשפט האזרחי-מסחרי. תחום משפט זה מהווה את הבסיס הנורמטיבי, החוקי והמשפטי להתנהלות האדם בחיים המודרניים ובמציאות של ימינו. פרקי הלימוד העיקריים הנלמדים בתוכנית – דיני חוזים, דיני עבודה, דיני תאגידים ודיני שטרות – מהווים נדבך חשוב במשפט האזרחי-מסחרי.

התשתית המשפטית עליה נשענת תוכנית הלימודים מתייחסת למקורות המשפט, למשפט הפילי והמשפט החוקתי (אשר נלמדים יחדיו במסגרת פרק הלימוד "זכויות חשודים ונאשמים במהפכה החוקתית", כפי שמוסבר להלן), וכן הקניית ידע משפטי באמצעות למידת עמיתים במסגרת פרקי הלימוד "משפט מבויס", "קליניקה לסיוע משפטי" ו"הקייס המשפטי". כל אלו מאפשרים חשיפה אל יסודות עולם המשפט, הפרקטיקה המשפטית, המוסר והערכים, הבנת משמעות מבנה מערכת המשפט, רכישת כלים להתמודדות עם טקסטים משפטיים ועוד.

תוכנית הלימודים מאפשרת דרכי הוראה מגוונות מבחינה יצירתית, חדשנית ועצמאית של התלמיד בעולם המשפט, זאת ברוח הלמידה המשמעותית. משולבות דרכי הוראה מגוונות הכוללות סדנאות להכרת עולם המשפט, ניתוח מקורות משפטיים, סיורים לימודיים, צפייה בסרטים, למידת עמיתים, למידת חקר, ועוד. ברוח זו, מוצעות הערכות חלופיות מעשירות ומלמדות, הכוללות הגשת דו"ח סיור לימודי, דו"ח צפייה בסרט, חיפוש מקורות מידע משפטיים באינטרנט ובספרייה, ניהול דיבייט, הכנת מצגות, הנחית שיעור ועוד.

התלמידים בתוכנית משפטים יהיו מובילי המחר – מנהיגים ומעצבי המדיניות בחברה. מתוך תפיסה חינוכית זו, מוענקת לתלמידי התוכנית תשתית ידע, כלי ניתוח והבנה בהערכת המציאות

בכלים משפטיים, מוסריים וערכיים – כל אלה מהווים בסיס איתן לפיתוח כישורי המנהיגות של דור העתיד, חוזקה של המדינה ופיתוחה במישורים רבים.

ג. היקף השעות ומספר יחידות הלימוד של התכנית

תוכנית הלימודים הינה בת 5 יח"ל. התוכנית נפרסת על פני שלוש שנים, מכיתה י' ועד כיתה י"ב. היקף השעות משתנה על פי מסלול הלימוד.

(1) מסלול עיוני

בכיתה י' לומדים התלמידים במסגרת של 30 שעות לימוד.
בכיתה י"א לומדים התלמידים במסגרת של 210 שעות לימוד.
בכיתה י"ב לומדים התלמידים במסגרת של 210 שעות לימוד.

סה"כ 450 שעות לימוד.

ראשי פרקים של הנושאים הנלמדים ודרכי ארגון התוכן במסלול העיוני

כיתה	פרק לימוד	מחצית	שעות שבועיות
י	מקורות המשפט (א)	שנתי	30
יא	מקורות המשפט (ב)	א	10
	זכויות חשודים ונאשמים	א	40
	קייס משפטי (א)	א	10
	דיני חוזים	ב	50
	קייס משפטי (ב)	ב	10
	משפט מבויס	שנתי	90
יב	דיני עבודה	א	50
	דיני תאגידים	א	50
	דיני שטרות	ב	50
	קייס משפטי (ג)	ב	60
סה"כ			450 ש"ש

(2) מסלול מב"ר

בכיתה י' לומדים התלמידים במסגרת של 90 שעות לימוד.
בכיתה י"א לומדים התלמידים במסגרת של 180 שעות לימוד.
בכיתה י"ב לומדים התלמידים במסגרת של 180 שעות לימוד.

סה"כ 450 שעות לימוד.

ראשי פרקים של הנושאים הנלמדים ודרכי ארגון התוכן במסלול מב"ר

כיתה	פרק לימוד	מחצית	שעות שבועיות
י	מקורות המשפט	א	40
	זכויות חשודים ונאשמים	ב	40
	קייס משפטי (א)	ב	10
יא	דיני חוזים	א	50
	דיני עבודה (א)	ב	20
	קייס משפטי (ב)	ב	20
	משפט מבויס	שנתי	90
יב	דיני עבודה (ב)	א	30
	דיני תאגידים	א	50
	דיני שטרות	ב	50
	קייס משפטי (ג)	שנתי	50

סה"כ		450 ש"ש
------	--	---------

ד. כותבי התכנית, שותפיה והמורים המלמדים בתכנית

תוכנית הלימודים פותחה ונכתבה על ידי צוות מורים מביה"ס, אשר בהשכלתם בעלי ידע משפטי וחינוכי בתחומים שונים:

עו"ד איתן בבג'ני – רכז המקצוע, מורה, כותב ושותף בתכנית

עו"ד בבג'ני בעל תואר LLB למשפטים, בעל תואר MA למדע המדינה ובעל תואר BA למדע המדינה ויחסים בינלאומיים.

מתמחה בדיני מקרקעין ובדיני תאגידים, עבד במשרד עורכי דין המתמחה במשפט אזרחי-מסחרי. עו"ד בבג'ני פיתח ומפעיל את תכנית משפטים בקרית החינוך בן יהודה נס ציונה, ומשמש כרכז מקצוע. מלמד גם את המקצועות מתמטיקה וחינוך פיננסי.

דוא"ל: eytanbaba@gmail.com

עו"ד דור דניאל – שותף בתכנית

עו"ד דניאל בעל תואר LLB למשפטים ובוגר החוג לחשבונאות באוניברסיטת תל-אביב. מתמחה בתחום המיסים (מיסוי ישראלי ובינלאומי) ובמשפט מסחרי, עבד במשרד עורכי דין המתמחה במשפט אזרחי-מסחרי.

עו"ד דניאל לימד משפטים בתכנית "נוער שוחר מדע" באוניברסיטת תל אביב וכיום הוא מחנך כיתה ומלמד מתמטיקה בביה"ס.

דוא"ל: dord.daniel@gmail.com

עו"ד אביבית גל-און – מורה ושותפה בתכנית

עו"ד גל-און בעלת תואר ראשון LLB במשפטים ותואר שני חינוך והוראה M. Teach. משנת 2004 עורכת דין בתחום האזרחי מסחרי וליטיגציה. עו"ד גל-און הובילה עסקאות נדל"ן מורכבות וכן כיהנה כיועצת משפטית של חברת מסחרית. כיום היא מחנכת ומורה לאזרחות בביה"ס.

דוא"ל: avivit.galon@gmail.com

ה. תיאור קהל היעד (התלמידים) של התכנית

עולם המשפט מעניין ורלבנטי לתלמידים בעלי אוריינטציה לימודית גבוהה, אשר רואים בתחום דעת זה כאחד משני מקצועות הבחירה אותו הם לומדים במסגרת לימודיהם בחטיבה העליונה. **יודגש כי במסגרת לימודיהם, תלמידים יכולים להגביר תוכנית אחת בלבד תחת מקצוע מדעי החברה: את התוכנית הייחודית במשפטים או את התוכנית הארציות במדעי החברה.** תלמידים המעוניינים במקצועות בחירה עיוניים אשר נלמדים במסגרת המסלול החברתי בתיכון, יכולים לבחור ללמוד בתוכנית משפטים.

כמו כן, תוכנית הלימודים הייחודית פתוחה לתלמידים הלומדים במסלול מב"ר, לצד תוכניות אחרות, כדי להעמיד לידי התלמידים בחירה גדולה יותר של המגמה אותה יגבירו לבחינת בגרות.

הלמידה מתקיימת בקבוצות לימוד של עד 25 תלמידים בכיתת לימוד. בפרקי הלימוד המשלבים פרויקטים, כדוגמת "המשפט המבוים", השאיפה היא לחלק כיתת לימוד של 25 תלמידים לשתי קבוצות לימוד.

ו. התפיסה הרעיונית של התכנית

השיח המשפטי הולך וצובר מקום נכבד בזירה הציבורית. השיח מדבר על זכויות לצד חובות, פעולות שהן בגדר החוק ופעולות שמפרות את החוק, ידיעות חדשותיות הקשורות לעולם המשפט, ועוד. התלמידים חשופים ושותפים לשיח המשפטי, אשר מוצף במידע יתר, שלעיתים הוא שגוי. חשוב למקד את השיח המשפטי, אשר מעלה סוגיות מהותיות של אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה. למשל: הסקה מידיעות חדשותיות, השוואה בנעשה בישראל מול מדינות אחרות בעולם (משפט משווה), מיזוג של נתונים מידיעות חדשותיות שונות ועוד.

התכנית מעניקה לתלמידים יכולות לימודיות ומעשיות, אשר מאפשרות להם להתמודד עם אתגרי המאה ה-21 באמצעות כלים שהם רוכשים במסגרת לימודיהם בתכנית משפטים. המציאות מורכבת ולא ניתנת להתבוננות במבט חד מימדי. התלמידים לומדים תוכנית לימודים שהיא בינתחומית, אשר נוגעת בתחומים רבים הנושקים עם עולם המשפט, כגון: רפואה, מדע, סוציולוגיה, כלכלה, מדע המדינה, חינוך, מוסר ואתיקה, טכנולוגיה ועוד.

התלמידים גם עוסקים בפרקטיקה משפטית, שהיא חשובה מאוד בימינו. שני הפרויקטים הנלמדים במסגרת התכנית – "משפט מבוים" ו"קליניקה לסיוע משפטי" – מעניקים לתלמידים התנסויות רבות, כגון: עבודה בקבוצות, רכישת מומחיות בתחום ידע מסוים, יכולת מתן סיוע לזולת, ועוד.

ז. פירוט המטרות הכלליות של התכנית

מטרת העל

התוכנית הייחודית במשפטים נועדה לפתח בקרב התלמידים מודעות חברתית לצד יכולות חשיבה עצמאית, יצירתית וביקורתית, המבוססת על ידע בינתחומי בקשת של נושאים הנוגעים בעולם המשפט.

מטרות בתחום הידע

1. התלמידים ייחשפו לשפת המשפט ולמושגים משפטיים.
2. התלמידים ירכשו ידע תיאורטי ויישומי בתחום הדעת "משפטים".
3. התלמידים יעמיקו את ידיעותיהם וייצרו ידע חדש מתוך ראייה בינתחומית בתחומי הידע הבאים: כלכלה, פוליטיקה, פסיכולוגיה, סוציולוגיה, אתיקה ומוסר, רפואה, מדע ועוד.
4. התלמידים ייחשפו לידיעות משפטיות אקטואליות המעסיקות את החברה הישראלית ואת העולם.

מטרות בתחום המיומנויות

(א) מיומנויות קוגניטיביות

1. התלמידים יפתחו יכולת קריאה וחשיבה ביקורתית בטקסטים משפטיים.
2. התלמידים יפתחו יכולת השוואה בין עמדות וסוגי משפט שונים (משפט משווה).
3. התלמידים יפתחו גישה וחשיבה יצירתית, הן בהיבט התיאורטי של המשפט והן בהיבטים מעשיים.
4. התלמידים ירכשו יכולת למידה מבוססת חקר משפטי: שאילת שאלות, בחירה, הובלה, אחריות וזמות.
5. התלמידים יפתחו יכולות המשגה וילמדו לנסח שאלות חקר והשערות.

6. התלמידים יסגלו ראייה רב מימדית אודות סוגיות משפטיות, ויפתחו יכולת התמודדות עם מספר תחומי דעת בו זמנית.

(ב) מיומנויות אישיות

1. התלמידים יסגלו מיומנויות למידה תהליכית ומפתחת, תוך שמירה על מתח גבוה של עניין וסקרנות.
2. התלמידים יתמודדו עם התנסויות למידה חדשות, ידעו להתמודד עם כישלונות ולהיבנות מהם.
3. התלמידים ילמדו להשתמש באסטרטגיות של למידה עצמית.
4. התלמידים יפתחו יכולת התבוננות פנימית ורפלקטיבית בהובלת ניתוח משפטי הכולל את שני הצדדים.
5. התלמידים ישכללו יכולות של כושר ביטוי בכתב ובעל פה.
6. התלמידים ישכללו את יכולת ההתמודדות שלהם עם סביבה משתנה ומצבים של חוסר ודאות.

(ג) מיומנויות בינאישיות

1. התלמידים יפתחו מודעות, הכלה, אמפטיה וראיית האחר בסוגיות משפטיות.
2. התלמידים ירכשו יכולות של עמידה מול קהל, דיבייט, עמידה מול קהל וניהול שיח באמצעות פרויקט המשפט המבויס.
3. התלמידים יכירו בחשיבות תקשורת בינאישית באמצעות קשב, דיאלוג ועבודה בשיתוף פעולה.

מטרות בתחום הערכים

1. התלמידים יפתחו סובלנות כלפי דעות שונות וכיבוד האחר.
2. התלמידים יכירו בחשיבותן של גישות שונות לפיתוח רגישות, מודעות וביקורתיות אישית וחברתית.
3. התלמידים יעמיקו את תחושת הזהות, השייכות והגאווה, תוך הדגשת חשיבות המוסר האישי והחברתי לקיום צדק אמיתי.
4. התלמידים יכירו בחשיבות ובאפשרות הפעולה שלהם ליצירת שינוי וקידום בחברה הן כיחידים והן כקבוצה.

ה. ראשי פרקים של הנושאים הנלמדים ודרכי ארגון התוכן

חומרי הלימוד של תוכנית הלימודים נלקחו מחקיקה, פסיקה, ספרים, מאמרים משפטיים, כתבות אקטואליה, וכן חומרים המאושרים על ידי משרד החינוך.

פרק 1: מקורות המשפט

הפרק נלמד בכיתה י מחצית א (40 ש"ש)

הנושא	מספר שעות הלימוד	מטרות אופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	ההוראה
מבוא לעולם המשפט	6	התלמידים יערכו היכרות ראשונית עם עולם המשפט, מושגי יסוד ואמת משפטית	משפט משפט צדק חוק פסיקה אמת עובדתית אמת משפטית	מלכים א, ג 16-25 [משפט שלמה המלך] בני דון יחיא "משפט שלמה – דגם לחשיפת האמת העובדתית" דעת 102 (תשס"ג).	התלמידים יעלו מגוון אפשרויות לפתרון בעיה משפטית
השחקנים במערכת המשפט	5	התלמידים יכירו את השחקנים המרכזיים הפועלים במערכת המשפט	שופט עורך דין משפטן משטרה שירות בתי הסוהר היועץ המשפטי לממשלה פרקליטות המדינה	מרק גאלאנטר, "מדוע יאלה שיש להם נוטים להצליח: הרהורים על גבולות השינוי החברתי" מעשי משפט ד, 15 (תרגום: ישי מישורי, 2011).	התלמידים יעלו מגוון רחב של נקודות מבט של השחקנים לסוגיה משפטית נבחרת
סוגי משפט	3	התלמידים יכירו את סוגי המשפט השונים: משפט ציבורי, פרטי, אזרחי ופלילי וידעו לערוך השוואות ביניהם.	משפט פלילי, ענישה, חוק העונשין, סעד משפטי, משפט אזרחי, הקודיפיקציה האזרחית החדשה, תובע, נתבע, נאשם.	ס' 300 לחוק העונשין, התשל"ז-1977. חוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984. תקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984.	התלמידים יערכו השוואה בין סוגי המשפט השונים
מקורות המשפט הישראלי	3	התלמידים על מקורות המשפט הישראלי.	משפט ישראלי, משפט עברי, משפט אנגלי, משפט עותמני	חוק יסודות המשפט, התש"ם-1980.	התלמידים יערכו מיון בין מקורות המשפט השונים לתוך מערכת משפט אחת

הנושא	מספר שעות הלימוד	מטרות אופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	ההוראה
עיקרון שלטון החוק	6	התלמידים יבינו מהי משמעותו של חוק תוך הדגשת שלושה היבטים: א. חשיבות עיקרון שלטון החוק במשטר דמוקרטי ב. כפיפות מערכת המשפט לעיקרון שלטון החוק. ג. כיצד נוצר חוק, מה מטרתו וכיצד הוא מנוסח.	שלטון החוק המאפיינים של החוק לפי המלומד רז בהירות החוק רטרואקטיביות	Joseph Raz, <i>The Authority of Law: Essays on Law and Morality</i> [תרגום (1979) מספרו של המלומד רז בקשר לשלטון [החוק]	התלמידים יסיקו על השלכות של נטילת החוק לידיים בנושאים בהם קיים קונצנזוס ציבורי
הפרדת רשויות	3	התלמידים יכירו את עיקרון הפרדת הרשויות, ויבינו את חשיבותו לקיומה של רשות שופטת אובייקטיבית כמו כן, התלמידים יבינו כי לכל רשות יש סמכויות מעין שיפוטיות	הפרדת רשויות, עירוב סמכויות, כנסת, ממשלה, בתי המשפט, בית המשפט העליון, בג"צ	חוק-יסוד: הכנסת. חוק-יסוד: הממשלה. חוק-יסוד: השפיטה.	התלמידים יזהו רכיבים וקשרים במערכת רשויות השלטון, הקשר העדין ביניהן ומערכת האיזונים והבלמים
עבודת עורך הדין	3	התלמידים ייחשפו למורכבות עבודתו של עורך הדין	עבודת עורך הדין ניהול תיק משפטי חיסיון עו"ד-לקוח אתיקה מקצועית	לימור זר גוטמן, "חובת הסודיות וחסיון עורך דין לקוח חלק ראשון", אתיקה מקצועית 14 .	התלמידים ינסו להבין את נקודת מבטו של עורך הדין בביצוע עבודתו ושיקולים אתיים. תשולב הרצאת עורך דין

הנושא	מספר שעות הלימוד	מטרות אופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	ההוראה דרך
מבנה מערכת בתי המשפט	3	התלמידים יכירו את ערכאות השיפוט השונות וכן את בתי המשפט בעלי הסמכויות הייחודיות	ערכאה, בית משפט השלום, בית המשפט המחוזי, בית המשפט העליון, בג"צ, ערעור, בתי דין מיוחדים כגון בית משפט לענייני משפחה לענייני משפחה-ה	חוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984. חוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995.	התלמידים יערכו בידוד משתנים של תופעות המתקיימות בערכאות בתי המשפט השונים (למשל: הליך ערעור)
סמכות עניינית וסמכות מקומית	3	התלמידים ילמדו את ההפרדה בין הערכאות השיפוטיות השונות עפ"י סמכויותיהן	סמכות עניינית סמכות מקומית	חוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984.	התלמידים יערכו בידוד של מצבים הקושרים לחוסר סמכות עניינית ולחוסר סמכות מקומית
היסודות החוקתיים של מדינת ישראל	5	התלמידים ידונו בדילמה של חוקה במדינת ישראל כן יכירו חוקי יסוד חוקתיים וידונו במשמעותם בהיעדר חוקה	חוקה, חוק יסוד, שריון, פסקת ההגבלה	חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו. חוק-יסוד: חופש העיסוק. חוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (תיקון מס' 3 והוראת שעה), התשע"ב-2012. חוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (תיקון מס' 4 והוראת שעה), התשע"ד-2013.	התלמידים יערכו מיון בין זכויות יסוד שונות על פי סדר חשיבותן

פרק 2: זכויות חשודים ונאשמים במהפכה החוקתית

הפרק נלמד בכיתה י מחצית ב (40 ש"ש)

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
מהות ההליך הפלילי ומטרותו	6	התלמידים יכירו את ההליך הפלילי, מהותו ומטרותיו, וידונו בחיוניותו לקיום משטר דמוקרטי ושלטון החוק	תחילת המשפט, הקראת כתב האישום, פרשת התביעה, פסק הדין- זיכוי או הרשעה, גזר הדין, שיטה אדוורסרית מול אינקוויזיטורית	סעי' 3, 184, 215, 238 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982. מרדכי קרמניצר, "התאמת ההליך הפלילי למטרה של גילוי האמת, או האם לא הגיעה העת לסיים את עונת המשחקים" משפטים יז, 475 (תשמ"ח).	התלמידים יבדקו את הצדקת הידע הפלילי שלהם והערכתו.
סדר הדין הפלילי לאור המהפכה החוקתית	6	התלמידים יבינו את חשיבותו של סדר הדין הפלילי ככלי מרכזי בשירות ומימוש זכויות היסוד החוקתיות	המהפכה החוקתית, השופט אהרון ברק, דוקטרינת הפירות הפסולים	סעי' 1, 3, 6, 7, 16-20 לחוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001. חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.	התלמידים יערכו מיזוג (אינטגרציה) בין חיבור רעיונות המרכזיים של משפט חוקתי ומשפט פלילי.
זכויות העצור, החשוד והנאשם	6	התלמידים יכירו וידונו בזכויות החוקתיות של עצור/ חשוד/ נאשם בהליך הפלילי	זכויות חוקתיות כגון מעצר, שמירה על כבוד הנחקר	סרט: בשם האב (יוניברסל, 1993).	ניתוח מקרה על פי הסרט "בשם האב" ושאלות אודות כוחה הרב של מערכת האכיפה
תלונה וחקירה משטרתית	3	התלמידים ילמדו שההליך הפלילי מתחיל בהגשת תלונה וחקירה משטרתית	תלונה חקירה משטרתית עבירה מסוג פשע	סעי' 58-60 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982. ס' 2 לפקודת הפרוצדורה	התלמידים יעלו מספר נקודות מבט הקשורות להצדקת תלונות

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
			חוסר עניין לציבור	הפלילית (עדות), 1927. חוק סדר הדין הפלילי (חקירת חשודים), התשס"ב-2002.	מוצדקות מול תלונות שווא
זכויות החשוד	6	התלמידים יכירו את זכויות היסוד של חשודים : זכות השתיקה, חיסיון מהפללה עצמית והזכות להיוועץ בעורך דין	זכות השתיקה, חיסיון מפני הפללה עצמית, הודעה בדבר קיום זכות ההיוועצות, זכות ההיוועצות בעורך דין	סע' 15(ד), 15(ז), 161-162 לחסד"פ. ע"פ 5203/98 חסון נ' מדינת ישראל , פ"ד נו (3) 274 (2002). ע"פ 5121/98 יששכרוב נ' התובע הצבאי הראשי , (טרם פורסם) 1 (2006).	התלמידים יערכו תהליך של הסקה לחשיבות זכויות החשוד לקיום משטר דמוקרטי
זכות ייצוג לנאשם	4	התלמידים יבינו את תפקידה של המדינה בשמירה על זכויות עצורים ונאשמים, מתוך התייחסות לתפקידה של הסניגוריה הציבורית	זכות הייצוג הסניגוריה הציבורית	סע' 11-20 לחסד"פ. חוק הסניגוריה הציבורית, התשנ"ו-1995. צו הסניגוריה הציבורית (ייצוג נאשמים מחוסרי אמצעים), התשנ"ו-1996.	התלמידים יעריכו את ההליך הטכני של זכות ייצוג לנאשם.
עיון בחומר החקירה	3	המשך דיון בחשיבות שמירה על זכויות הנאשם. התלמידים ידונו בצורך בעיון בחומר החקירה על ידי הסניגוריה	זכות העיון בחומר החקירה	סע' 74-84, 108 לחסד"פ. סע' 44-46 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971.	התלמידים יעריכו את ההליך הטכני של עיון בחומר החקירה.
זכויות נפגעי עבירה	6	התלמידים יכירו את זכויות נפגעי העבירה בהליך הפלילי	נפגע עבירה קורבן המשולש הפלילי הזכות לפרטיות	חוק זכויות נפגעי עבירה, תשס"א-2001	התלמידים יערכו תהליך של הסקה לחשיבות זכויות נפגעי עבירה בהליך הפלילי

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
			זכות להגנה		

פרק 3: דיני חוזים

הפרק נלמד בכיתה יא מחצית א (50 ש"ש)

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
חופש החוזים כזכות יסוד ומגבלות חופש החוזים (*)	6	התלמידים יכירו את דיני החוזים, הרציונל למיסוד קשרים כלכליים- מסחריים וכן זכות הקניין כזכות יסוד	חוזה חופש ההתקשרות, חוזה הנוגד את תקנת הציבור, חוזה פסול, זכות הקניין, זכות יסוד חופש העיסוק מול חופש החוזים	סעי' 24, 30-31 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973. חוק-יסוד: חופש העיסוק. חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו.	התלמידים יעלו נקודות מבט על המתח שקיים בין חופש החוזים ומגבלותיו
הצעה וקיבול לקראת כריתתו של חוזה (*)	3	התלמידים יבינו את התנאים המוקדמים לכריתתו של חוזה וכן הצעה וקיבול	הצעה, קיבול גמירות דעת, מסוימות, כריתת חוזה	סעי' 1-11, 26, 60 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973.	התלמידים יפתחו מספר דרכים מגוונות לייצוגים של הצעה וקיבול
ניהול משא ומתן לקראת כריתת חוזה ועיקרון תום הלב (*)	3	התלמידים יבינו שתהליך כריתת החוזה צריך להתקיים בתום לב. התלמידים יחשפו לחשיבות שמקנה הפסיקה למושג תום הלב במשפט הישראלי.	עקרון תום הלב, משא ומתן לקראת כריתתו של חוזה, חובת הגילוי	ס' 12 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973. ע"א 846/76 עטיה נ' אררט, פ"ד לא (2) 780 (1977).	התלמידים יצדיקו את הצורך בעיקרון תום הלב והערכתו
צורת החוזה, דרישת הכתב	3	התלמידים ילמדו את חשיבות דרישת הכתב בחוזה מקרקעין.	דרישת הכתב, חוזה בעל פה, הסכם גינטלמני	ס' 23 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973.	התלמידים יסיקו את המקרים בהם קיים צורך

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
		כן יבינו כיצד בנוי חוזה מסחרי במקרקעין.		ס' 8 לחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969. ס' 5(א) לחוק המתנה, התשכ"ח-1968.	בדרישת הכתב
תוכן החוזה	4	התלמידים יבינו את חשיבות הדיוק בניסוח חוזה. התלמיד ייחשפו לאקטיביזם שיפוטי בית המשפט נכנס בנעלי הצדדים לחוזה	פרשנות, תניות מכללא, אקטיביזם שיפוטי	סעי' 25-26 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973. ע"א 4628/93 מדינת ישראל נ' אפרופים שיכון וייזום (1991) בע"מ פ"ד מט (2), 265 (1995).	עבודה בקבוצות על פסקי הדין.
פגמים בכריתת החוזה: טעות והטעה (*)	6	התלמידים יבינו את הפגמים טעות והטעה בתהליך כריתת חוזה ואת הסעדים המשפטיים	טעות הטעה	סעי' 14-15 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973.	התלמידים יעלו אפשרויות מגוונות לפתרון אי פתרון לפגמים בחוזה
פגמים בכריתת החוזה: עושק וכפיה (*)	6	התלמידים יבינו את הפגמים של עושק וכפיה בתהליך כריתת חוזה ואת הסעדים המשפטיים	עושק כפיה	סעי' 17-18 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973.	התלמידים יעלו אפשרויות מגוונות לפתרון אי פתרון לפגמים בחוזה
חוזה בלתי חוקי	3	התלמידים יבינו שקיימים חוזים שתוכנם בלתי חוקי, למשל חוזה לביצוע עבירה ומכאן בטלותם	חוזה בלתי חוקי עבירה ביטול	סעי' 30-31 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973.	התלמידים יצדיקו את הצורך בפסילת חוזה בלתי חוקי
הפרת חוזה ותרופות	3	התלמידים יבינו את ההשלכות המשפטיות של הפרת חוזה	אכיפה, ביטול, פיצויים, סיכול,	חוק החוזים (תרופות) התשל"א-1970.	התלמידים יעלו אפשרויות מגוונות

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
		ומהן התרופות שהחוק מעניק לזכות הצד הנפגע.			לפתרון/ אי פתרון להפרת חוזה ותרופות
חוזים אחידים	3	התלמידים ילמדו לזהות תנאים מקפחים בחוזה אחיד וכיצד להגן על הצרכן מפניהם.	חוזה אחיד, תנאי מקפח, ביטול תנאי מקפח	חוק החוזים האחידים, התשמ"ג-1982.	התלמידים יערכו השוואה בין חוזים אחידים לחוזה בשוק החופשי
חקיקה פרלמנטרית במשפט מסחרי- אזרחי: דיני חוזים כמקרה בוחן (*)	10	התלמידים ייחשפו לעבודת הח"כים בהקשר של חקיקת חוקים אזרחיים- מסחריים, ההליך הפרלמנטרי, הועדות הרלבנטיות לתחום זה	חברי כנסת, חקיקה ראשית, ומשנית, קואליציה- אופוזיציה, תקנון הכנסת, ועדות הכנסת (ועדת הכספים, ועדת הכלכלה, ועדת המדע והטכנולוגיה)	חוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973. חוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981.	סיור לימודי במשכן כנסת ישראל בירושלים

פרק 4: דיני עבודה

הנושא נלמד בכיתה יא מחצית ב (20 ש"ש) ובכיתה יב מחצית א (30 ש"ש) – סה"כ 50 ש"ש

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
מבוא לדיני עבודה (*)	6	התלמידים יכירו את חשיבות משפט העבודה לחיים המודרניים ולשמירת זכויות העובד.	עבודה, אבטלה, גישה ליברלית וסוציאליסטית, בתי הדין האזוריים לעבודה, בית הדין הארצי לעבודה	חוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969.	התלמידים יזהו רכיבים וקשרים לעולם דיני העבודה

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
מבוא לעבודת נוער (*)	3	התלמידים ייחשפו לזכויות הנוער בחייהם היומיומיים – הן כנוער עובד והן בצעדים הראשונים בעולם העבודה	טופס 101 מס הכנסה זכויות נוער	חוק עבודת נוער, התשי"ג-1953. ס' 121(ב) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש].	התלמידים יערכו מיזוג בין רעיונות הקשורים לדיני עבודה ולעבודת בני נוער.
עבודת נוער (*)	6	מהן זכויות בני הנוער העובד? גיל העובד, שכר, תנאי עבודה, אפליה בעבודה, סעיפים חשובים בחוזה, התלמידות	עבודת נוער	חוק עבודת נוער, התשי"ג-1953. ד"מ (בי"ש) 2387/01 שפירר נ' טוב אל חברה לשיווק בע"מ (2002).	התלמידים יערכו השוואה בין זכויות עובדים בגירים ובין זכויות בני נוער.
מתנדבים (*)	3	התלמידים יציגו את תפיסתם לגבי עולם ההתנדבות ויבינו, מבחינה ערכית, את ההבדל בין התנדבות לבין שכר. מאידך יבינו את זכותם לשכר בתור מתלמדים	מתנדב ההבחנה בין עובד למתנדב מחויבות אישית	ע"ב 5666/02 (ת"א) איציק אבל נ' רדיו אפ. אס. השפלה בע"מ (06/01/2005).	התלמידים יערכו השוואה בין מתנדב לעובד
יחסי עובד-מעסיק: מיהו מעסיק?	3	התלמידים יכירו את חשיבותו של המעסיק, חובותיו כלפי העובדים ודאגה כלפיהם	מעסיק, מיקור חוץ, קבלן, קבלן כוח אדם, קבלן שירותים, מעסיק עיקרי	ס' 1 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995.	התלמידים יציגו כתבה או מאמר מהעיתון על אחריות המעסיק בהקשר של הצדקת הידע והערכתו.
יחסי עובד-מעסיק: מיהו העובד? (*)	6	התלמידים ילמדו את הגדרת העובד ולשם כך יכירו מבחנים בפסיקה	עובד, קבלן עצמאי, קבלן שירותים, משתתף חופשי, פריילנסר, מבחן הפיקוח, מבחן ההשתלבות,	בג"צ 5168/93 מור נ' ביה"ד הארצי לעבודה, פ"ד נ(4) 628 (1996). סעי' 1, 11-18 לחוק העסקת עובדים באמצעות קבלני	התלמידים יערכו בידוד משתנים של המתח הקיים בין המעסיק והעובד.

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
			מבחן התכלית, המבחן המעורב	כוח אדם, התשנ"ו-1996. ס' 6 לחוק העסקת עובדים באמצעות קבלני כוח אדם (תיקון), התש"ס-2000.	
חוקי מגן (*)	3	התלמידים יכירו את משמעות חוקי המגן ויבינו מדוע מתערבת המדינה בתחום משפט פרטי לכאורה ונותנת לו גוון ציבורי. התלמידים יכירו חוקי מגן עיקריים	חוק קוגנטי ודיספוזיטיבי, חוק מגן שכר מינימום	חוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987.	התלמידים יצדיקו או לחילופין יתנגדו למנגנון חוקי המגן הקיים בישראל.
שעות עבודה ומנוחה, חופשה שנתית (*)	3	התלמידים יכירו את תכלית חוק שעות עבודה ומנוחה התלמידים יבינו את משמעות החופשה ככלי לשימור העבודה ואת הרציונל הסוציאלי העומד מאחוריו	שעות עבודה, הפסקה, יום מנוחה, שעות נוספות חופשה שנתית, צבירת חופשה	סעי' 1-23, 30, 35 לחוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951. ע"ע (ארצי) 570/06 עו"ד עמוס אגרון נ' עו"ד זיוה כץ (2007). חוק חופשה שנתית, התשי"א-1951.	התלמידים יעלו מגוון נקודות מבט של מתן שעות עבודה ומנוחה לעובד.
קיום בכבוד	3	התלמידים ינתחו את המושג קיום בכבוד ויקשרו בינו לבין עולם דיני העבודה כמגנים על הזכות לקיום בכבוד.	קיום בכבוד	בג"צ 366/03 עמותת מחויבות לשלום וצדק חברתי נ' שר האוצר, (טרם פורסם) (2005). [בג"צ קיום בכבוד]	התלמידים יעלו מגוון אפשרויות פתרון לבעית הקיום בכבוד.
שכר מינימום (*)	3	התלמידים יבינו את התפיסה חברתית מאחורי שכר	שכר מינימום, שעות נוספות, שכר מינימום לפי גיל	סעי' 8-1א, 11-14 לחוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987	התלמידים יצדיקו או לחילופין יתנגדו לגובה

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
		המינימום ויביעו עמדה בעד/נגד העלאת שכר המינימום		ע"ע (ארצי) 1054/01 טוילי נ' דהרי , פד"ע לו 746 (2002).	שכר המינימום הקיים בישראל.
חווה העבודה האישי	3	התלמידים ילמדו את מהות חוזה עבודה, חוזה אישי, התלמידים יבינו את ההבדל בין חוזים שונים למשרות שונות (שירות אישי לעומת משרה אחידה)	חופש העיסוק, חווה יחס, התקשרות, חובות הצדדים, מפגש רצונות, חוזה למתן שירות אישי, אכיפה/פיצוי	בג"צ 239/83 מילפלדר נ' ביה"ד הארצי לעבודה , פ"ד מא(2) 210 (1987).	התלמידים ישוו בין חווה עבודה אישי ובין חווה אזרחי-מסחרי סטנדרטי.
ארגוני עובדים	4	הכרת יחסי העבודה הקיבוציים: מהותם, רקע היסטורי, הזכות להתאגדות והמתח המובנה בין המעסיק והארגון המאוגד	התארגנות עובדים, הסכם קיבוצי, ארגון יציג, התאגדות מקצועית, יחסים קיבוציים, צו הרחבה הסתדרות העובדים החדשה	סעי' 33-ח33 לחוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957. עסק (ארצי) 24/10 הוט טלקום בע"מ נ' הסתדרות העובדים הלאומית , (2010).	התלמידים יצדיקו את קיומם של ארגוני עובדים.
פיטורי עובד	4	התלמידים ילמדו מתי מסתיימים יחסי עובד-מעסיק, מה ההבדל בין התפטרות לפיטורין, מתי המתפטר הוא כדין מפוטר? מגבלות על פיטורים	פיטורין, התפטרות, תנאים סוציאליים, שימוע לפני פיטורין, תום לב, זכות טיעון ועמידה, איסור פיטורין	ע"ע (ארצי) 387/08 אלי פרג'ון נ' חברת הדואר (2008) חוק עבודת נשים, התשי"ד-1954. חוק חיילים משוחררים (החזרה לעבודה), התש"ט 1949.	התלמידים יזהו רכיבים לשמירת זכויותיו של העובד המפוטר או המתפטר.

פרק 5: משפט מבויים

הנושא נלמד בכיתה יא שנתי (90 ש"ש)

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
רקע לתולדות המשפט המבויים	6	התלמידים ייחשפו לעולם המשפט המבויים, תולדותיו, השימושים הלימודיים בו	משפט מבויים Moot-Court דיבייט משפט מבויים ככלי לימודי תחרות משפט מבויים בפקולטות למשפטים	אפרת רחף, "המשפט המבויים: פוטנציאל לא ממומש במערכת החינוך הישראלית?" הפרלמנט 44 (2004).	דרך חזיתית (פרונטאלית)
הצדדים בדיבייט	3	התלמידים יכירו את הצדדים בדיבייט ונטל השכנוע רובץ על כתפי התביעה	תביעה הגנה נטל השכנוע	אתר האינטרנט של המרכז הישראלי להעצמת האזרח – תוכנית שיג ושיח ("דיבייט") www.ceci.org.il	דרך חזיתית (פרונטאלית)
נאום משפטי	6	התלמידים ילמדו כיצד כותבים נאום משפטי	פתיחה טיעונים סיכום	אתר האינטרנט "שיג ושיח (דיבייט)"	סדנת כתיבה
חקר נושא	6	התלמידים יתחלקו לקבוצות בנות 4 תלמידים כל אחת (4 לתביעה ו-4 להגנה) ויבחרו נושא אקטואלי באמצעותו יתנהל ניתוח ודיון משפטיים מעמיקים בסוגיה אקטואלית	אקטואליה היבט משפטי ההליך האזרחי ההליך הפלילי ההליך החוקתי (בג"צ)	חיפוש נושא אקטואלי באתרי חדשות אינטרנטיים (אתרי ynet, nrg, walla, mako, haaretz) כל תלמיד יקבל מהמורה רשימת קריאה מתאימה לנושא הלימוד, כולל חקיקה, ופסיקה	סדנת הנחיה וחיפוש מידע באינטרנט במעבדת מחשבים
מבנה הדיבייט	4	התלמידים ילמדו כיצד בנוי הדיבייט וסדר הצגת הדברים	נאומי פתיחה טיעונים ניהול חקירה תפקיד העדים נאומי הסיכום הכרעת הדין	אתר האינטרנט "שיג ושיח (דיבייט)"	דרך חזיתית (פרונטאלית)

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
נאום הפתיחה	6	התלמידים ילמדו את חשיבות נאום הפתיחה	רקע עובדות המקרה מיקוד הנושא טיעונים בקצרה דרישת התביעה/ ההגנה	אתר האינטרנט "שיג ושיח (דיבייט)" משפט איכמן ישיבה 01 (ארכיון המדינה) [מתוך אתר www.youtube.com]	דרך חזיתית (פרונטאלית) והקרנת קטע וידאו "משפט איכמן"
טיעונים	6	התלמידים ילמדו את חשיבות הטיעונים במשפט המבויים וכי מדובר בלב הדיבייט	טיעונים מנומקים ומשכנעים הישענות על מקורות משפטיים ועיתונאיים משפט משווה	אתר האינטרנט "שיג ושיח (דיבייט)"	סדנת למידה להצגת טיעונים ממקרה בוחן נבחר
ניהול חקירה	3	התלמידים ילמדו כיצד לנסח שאלה ממוקדת, בהירה, פשוטה ומכוונת מטרה	ניסוח שאלה מיקוד שאלה הכוונת העד למתן תשובה	אתר האינטרנט "שיג ושיח (דיבייט)"	סדנת למידה בה מוצגת אמנות ניהול חקירה ממקרה בוחן נבחר
תפקיד העדים	6	התלמידים ילמדו את תפקיד העדים	עדות מטעם התובע/ הנתבע עד מטעם התובע/ הנתבע דיני ראיות	אתר האינטרנט "שיג ושיח (דיבייט)" "עדויות במשפט איכמן עברית – ארכיון המדינה" [מתוך אתר www.youtube.com]	סדנת למידה עם מורה המגמה והקרנת קטע וידאו משפט איכמן
נאום הסיכום	6	התלמידים יבינו שנאום הסיכום נועד לתמצת ולחזור על עיקרי הדברים	חזרה על טענות הצדדים חילוף אמירה מעניינת מחקירת העדים סיכום	אתר האינטרנט "שיג ושיח (דיבייט)"	דרך חזיתית (פרונטאלית)

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
			בקשת הכרעת דין מבית המשפט		
מבט על מקרה בוחן	6	התלמידים יסתכלו על מקרה בוחן בדיבייט ויתנו דעתם לסיכום פרק המשפט המבויס	כלי להבעת והשמעת עמדה	סרט העוסק בזכויות מיעוטים, זכויות אדם, זכויות נשים, הצגת עמדות בדיבייט סרט לדוגמא: הוכחים הגדולים (2007).	הקרנת סרט
כתיבת הדיבייט (א)	6	התלמידים יתדיינו ויכינו את הדיבייט	עבודה קבוצתית שיתוף הובלה יזמות	חומרי לימוד אותם יקבלו התלמידים בהתאם לנושא שבחרו וכן חומרים אותם ימצאו התלמידים באישור המורה	סדנת כתיבה
כתיבת הדיבייט (ב)	6	התלמידים יגישו את הדיבייט לתיקוני והערכת המורה	עבודה קבוצתית שיתוף הובלה תיקון	הפניה לחומרי לימוד נוספים (במידת הצורך)	סדנת כתיבה
חזרה גנרלית	6	התלמידים יציגו בע"פ את הנושא בו הם בחרו לכתוב במסגרת העבודה הקבוצתית (חזרה גנרלית)	חזרה גנרלית שיפור מקצים אחרונים הבעה בעל פה	אתר האינטרנט "שיג ושיח (דיבייט)"	סדנת הנחיה
הצגת הדיבייט	8	התלמידים יציגו בע"פ את הנושא בו הם בחרו לכתוב במסגרת העבודה הקבוצתית	הבעה בעל פה עבודה קבוצתית יכולת שכנוע דיבור בהגהה נכונה	עושים סדר (החינוכית 23, 2011) [תחרות שיח ושיג תשע"א - ראיון ב"עושים סדר"] מתוך אתר www.youtube.com	סדנה עם מורי המגמה, אשר משמשים כשופטים
רפלקציה	6	התלמידים יענו על שאלות רפלקציה בקשר	רפלקציה	משרד החינוך- המזכירות הפדגוגית (אגף רוח וחברה), חלופות	דרך חזיתית (פרונטאלית)

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
		לתהליך שעברו במסגרת הכנת הדיבייט והצגתו.	התבוננות עצמית ועל האחר ביקורת הבעת דעה	והערכות במדעי החברה (אוגוסט 2014) [חלק רפלקציה אישית]	

פרק 6: דיני תאגידים

הפרק נלמד בכיתה יב מחצית א (50 ש"ש)

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
מבוא לדיני תאגידים (*)	6	התלמידים יכירו את תחום דיני התאגידים, סוגי תאגידים, הצורך בתאגידים בחברה מודרנית ובעולם כלכלי-מסחרי	חברה, חברה פרטית וחברה ציבורית, שותפות (רשומה ולא רשומה), בחברה מודרנית עמותה, אגודה שיתופית	א. פרוקצ'יה דיני חברות חדשים לישראל 11-33 (תשנ"ד).	התלמידים יזהו רכיבים וקשרים לעולם דיני התאגידים.
האישיות המשפטית הנפרדת (*)	6	התלמידים ילמדו על הרציונל הטמון בעיקרון האישיות המשפטית הנפרדת מבעליה	אישיות משפטית כשרות משפטית חברה בע"מ	א' פרוקצ'יה, "מושג ותיאוריה בתורת האישיות המשפטית" עיוני משפט יז 167 (תשנ"ב). פס"ד סלומון נ' סלומון בע"מ (פס"ד אנגל).	התלמידים יטענו להגיון של עיקרון האישיות המשפטית הנפרדת מבעליה
תורת האורגנים ואחריות התאגיד (*)	6	התלמידים ילמדו על מעמד בעלי המניות בחברה, וכן תפקידיהם נושאי משרה בחברה, סמכויותיהם והקשר ביניהם	נושה בעל מניה דירקטור מנכ"ל נושא משרה אורגן	סעי' 252, 254 לחוק החברות, התשנ"ט-1999.	התלמידים יעלו השערות בקשר לתפקוד החברה ללא אחד מאורגניה.

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
חובות נושאי משרה (*)	6	התלמידים יבינו את החובות החלות על נושא משרה	חובת הזהירות חובת אמונים	ע"א 817/79 קוסוי נ' פויכטונגר, פ"ד לח(3) 253 (1984).	התלמידים ישוו בין חובת אמונים לחובת זהירות.
הרמת מסך (*)	6	התלמידים יבינו את עיקרון הרמת המסך, למה צריכים אותו? מתי משתמשים בו? מי רשאי להחליט על הרמת המסך?	הרמת מסך, אחריות אישית, הליך פלילי	ס' 6 לחוק החברות, התשנ"ט-1999. ת"א (ת"א) 2244/81 קומפני פריזין דה פרטיסיפסיון נ' שמואל פלאטו שרון ואח', פ"מ תשמ"ד (ב) 10 (1991).	התלמידים יעלו מגוון נקודות מבט לסוגיה משפטית בה בית המשפט נדרש להרמת מסך.
הליך ההתאגדות	4	התלמידים ילמדו על הליך ייסוד חברה פרטית	תקנון; שם חברה; תכלית החברה; מטרות החברה	סעי' 3-2, 8-10, 25-31, 36-45 לחוק החברות, התשנ"ט-1999.	התלמידים יכינו מסמך פעולות להקמת חברה פרטית
בעיית הנציג (*)	6	התלמידים יבינו ניגודי האינטרסים הבסיסיים והמובנים בין המנהלים לבין בעלי המניות	בעיית הנציג; ניגודי אינטרסים; אדישות רציונלית של בעלי המניות	א. פרוקציה דיני חברות חדשים לישראל (תשנ"ד).	התלמידים יעלו את הערכים שנמצאים במתח המובנה בין בעלי המניות והמנהלים והערכתו.
חברה פרטית	10	התלמידים ילמדו על התאגדות החברה הפרטית, מטרותיה, התנהלותה		א. פרוקציה דיני חברות חדשים לישראל (תשנ"ד). חומר רקע על חברה פרטית.	סיור לימודי אל משרדה של חברה פרטית.

הפרק נלמד בכיתה יב מחצית ב (50 ש"ש)

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
מבוא לדיני שטרות (*)	6	התלמידים יכירו את עולם דיני השטרות ויבינו את חשיבותו למשפט האזרחי-מסחרי, ההבדל בין שטר ובין כסף מזומן	שיקים מזומן כרטיסי אשראי שטר חוב	סעי' 1, 27-35 לחוק בנק ישראל, התשי"ד-1954. (הגדרת "מטבע") ס' 1 לחוק מטבע השקל החדש, התשמ"ה-1985.	התלמידים יערכו בידוד משתנים להבנת תופעת השטרות דומה ושונה לאמצעי תשלום (אחרים)
מהו שטר? (*)	6	התלמידים יכירו את חשיבות השטר בעולם המסחר ואת ההשלכות המשפטיות של הוצאת השטר, הצדדים לשטר	שטר, עסקת יסוד, עסקה שטרית, מושך, נמשך, נפרע	סעי' 1-3 לפקודת השטרות [נוסח חדש]. ע"א 44/81 ולירו נ' הועדה המקומית לתכנון ובניה ירושלים, לו' (1) 732 (1983).	התלמידים יעבדו בקבוצות על פסה"ד.
סוגי שטרות (*)	6	התלמידים ילמדו את ההבדלים בין סוגי שטרות שונים ויבינו את היתרונות והחסרונות של כל אחד מהם	שטר חליפין, שיק, שטר חוב	סעי' 3(א), 73(א), 84(א) לפקודת השטרות [נוסח חדש].	התלמידים ישוו בין השטרות השונים.
סחרות השטר וסיחורו	4	התלמידים ילמדו את עיקרון סחרות השטר כעיקרון בסיסי בעולם המסחר	סחרות, עבירות, טהירות, שיק לפקודת, שטר שסחרותו הוגבלה, הסבת שטר	סעי' 7, 30 לפקודת השטרות [נוסח חדש]. ע"א 1560/90 משה ציטיאט נ' הבנק הבינלאומי הראשון לישראל, מח (4) 498 (1994).	התלמידים יזהו רכיבים וקשרים בין סוגים של סחרות בשטר.

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
הדרישות הצורניות של שטר	6	התלמידים יבינו את הדרישות הצורניות של שטר ואת הרציונל שבהם	שטר ביטחון	סעי' 3(א) ו-19 לפקודת השטרות [נוסח חדש]. ע"א 364/83 ונדה מזרחי נ' יעקבי, מא (3) 402 (1987).	התלמידים ישאלו שאלות לדרישות הצורניות של שטר.
התובעים על פי השטר	6	התלמידים ילמדו מיהם הזכאים לתבוע על פי השטר	אוחז, אוחז בעד ערך, אוחז כשורה, דרישת תום הלב של אוחז כשורה	ס' 28 לפקודת השטרות [נוסח חדש]. ע"א 702/76 אלימלך נ' בנק ישראל, לג (3) 596 (1979).	התלמידים יערכו השוואה בין התובעים השונים על פי השטר.
הוצאה לפועל של שטרות	6	התלמידים ילמדו את תפקידיה של רשות האכיפה והגבייה	רשות האכיפה והגבייה בקשה לביצוע שטר	סעי' 1, 2, 3, 6, 81א' לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967.	התלמידים יערכו השוואה בין עילה חוזית ובין עילה שטרית.
כרטיסי אשראי (*)	6	התלמידים יכירו את כרטיס האשראי כאמצעי תשלום נוסף ונפוץ בעולם המסחר	כרטיס אשראי, חברת אשראי, ביטול עסקת אשראי, עסקה במסמך חסר.	חוק כרטיסי חיוב, התשמ"א-1985. תקנות הגנת הצרכן (מכירות באשראי, מכירה מיוחדת ועסקה ברוכלות), התשמ"ג-1983.	התלמידים יעלו מגוון נקודות מבט לשימוש בכרטיסי אשראי.
העברה בנקאית ובנקאות מקוונת (*)	4	התלמידים יכירו את שיטת העברה הבנקאית, יתרונותיה וחסרונותיה	העברה בנקאית בנק עמלה	בנק ישראל, "מדיניות הפיקוח על הבנקים בנושא בנקאות בתקשורת".	התלמידים יעלו מגוון נקודות מבט בקשר לבנקאות המקוונת.

פרק 8: קיים משפטי

הפרק נלמד בכיתה י מחצית ב (10 ש"ש), בכיתה יא מחצית ב (20 ש"ש) ובכיתה יב שנתי (50 ש"ש) – סה"כ 80 ש"ש

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
מבוא לקייס משפטי (*)	3	התלמידים יבינו את נושא הקייס המשפטי, היותו כלי לימודי וחשיבותו לעולם המשפט	קייס משפטי חינוך משפטי קליני	סטיבן וויזנר, "הקליניקה המשפטית: חינוך משפטי בשם האינטרס הציבורי" עיוני משפט כה (2), 383-369 (נובמבר 2001).	למידה עצמית מונחית
קייס משפטי ככלי ניתוח (*)	5	התלמידים יכירו את השימוש בקייס המשפטי ככלי ניתוח בעולם המשפט ולהעלאת טיעונים	ניתוח קייס הסקת מסקנות העלאת טיעונים	קייס משפטי שיובא על ידי המורה	למידה עצמית מונחית
קייס משפטי ככלי להבאת דוגמה (*)	5	התלמידים ילמדו על היות הקייס המשפטי כלי להבאת דוגמה כאשר רוצים להשתמש בטיעונים	משפט משווה מקרים משפטיים דומים	בחירת קייס אקטואלי על ידי התלמידים באתרי חדשות כגון ynet, nrg, haaretz, walla, mako	סדנה במעבדת מחשבים
בית המשפט העליון (*)	9	התלמידים יכירו את סמכויות בית המשפט העליון ופועלו במשכנו בירושלים	בג"צ בית משפט לערעורים אזרחיים ופליליים	חוק-יסוד: השפיטה.	יום סיור בירושלים והדרכה
קריאת חוק (א) (*)	5	התלמידים ילמדו על סעיפי החוק השונים וזיהוי החלקים החשובים כשקוראים חוק	שם החוק שנת חיקוק סעיף מטרת החוק (לא תמיד) סעיף הגדרות כותרות השוליים	חוק מספר החוקים שיובא על ידי המורה.	למידה עצמית מונחית

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
קריאת חוק (ב) (*)	5	התלמידים ילמדו על מצבים של תיקון החוק, תחולה, הוראות מעבר וכניסה לתוקף	תיקון לחוק תחולה ואי תחולה, הוראות מעבר כניסה לתוקף ורטוראקטיביות (אם יש)	חוק מספר החוקים שיובא על ידי המורה.	למידה עצמית מונחית
קריאת חוק (ג)	4	התלמידים ילמדו האם החוק דורש חקיקת תקנות, ביצוע, הוראות מיוחדות בחוק, שמירת דינים	סעיף ביצוע ותקנות הוראות מיוחדות בחוק סמכויות שמירת דינים	חוק מספר החוקים שיובא על ידי המורה.	למידה עצמית מונחית
קריאת חוק (ד)	4	התלמידים ילמדו על קיומם של סעיפי עונשין בחוק, סעיף הנוגע לדין המדינה, וכן איך ניתן לערער על חוק או סעיף מסוים מהחוק	סעיף עונשין סעיף דין המדינה סעיף ערעור	חוק מספר החוקים שיובא על ידי המורה.	למידה עצמית מונחית
חיפוש במאגרי מידע-חוקים (*)	3	התלמידים יבינו כיצד לחפש חוק מתאים לפי מרכיביו ועל פי צורכי התלמיד	חיפוש ביבליוגרפיה מקורות מידע	בחירה של חוק אחד על ידי התלמידים במאגר המשפטי נבו nevo.co.il חיפוש בגוגל	סדנה במעבדת מחשבים
ניתוח פסק דין: כותרת (*)	5	התלמידים ילמדו לזהות את מרכיב הכותרת, אשר מסייע בהליך חיפוש פסק הדין המתאים	סוג ההליך מספר ההליך שמות הצדדים שם הקובץ בו התפרסם פסק הדין התאריך בו ניתן פסק הדין הרכב השופטים רשימת חוקים בהם נעשה שימוש במהלך פסק הדין	ע"פ 196/64 היועץ המשפטי לממשלה נ' מרדכי בש, יח (4) 568 (1964). ע"א 416/91 יצחק ממנ נ' רחל טריקי, מז (2) 652 (1993).	למידה עצמית מונחית

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
			רציו של פסק הדין רשימת פסקי הדין שאוזכרו על ידי בית המשפט במהלך הדיון המשפטי שמות המייצגים		
ניתוח פסק דין: קריאת העובדות (*)	4	התלמידים ילמדו לזהות ולסכם את סיפור המעשה	חשיבות העובדות מאפשר לזכור את פסק הדין מהעובדות נבנית ההלכה	ע"פ 196/64 היועץ המשפטי לממשלה נ' מרדכי בש. ע"א 416/91 יצחק ממן נ' רחל טריקי	למידה עצמית מונחית
ניתוח פסק דין: גלגולי הפרשה בערכאות קודמות	3	התלמידים ילמדו לזהות ערכאות קודמות (אם היו)	ערכאה ראשונה ערכאות קודמות ביהמ"ש העליון כערכאת ערעור	ע"פ 196/64 היועץ המשפטי לממשלה נ' מרדכי בש. ע"א 416/91 יצחק ממן נ' רחל טריקי	למידה עצמית מונחית
ניתוח פסק דין: השאלה המשפטית	3	התלמידים ילמדו על שאלה משפטית	שאלה משפטית החלת הנורמה הראויה	ע"פ 196/64 היועץ המשפטי לממשלה נ' מרדכי בש. ע"א 416/91 יצחק ממן נ' רחל טריקי	למידה עצמית מונחית
ניתוח פסק הדין: נימוקי השופטים	5	התלמידים יבינו את סוגי ואופן הנמקות השופטים בפסק הדין	רציו אוביטר צריך עיון	בחירה של פסק דין על ידי התלמידים במאגר המשפטי נבו/חיפוש בגוגל.	למידה עצמית מונחית
חיפוש במאגרי מידע- פסקי דין (*)	5	התלמידים יבינו כיצד לחפש פסק דין מתאים לפי מרכיביו ועל פי צורכי התלמיד	חיפוש הלכה של ערכאה עליונה מקורות מידע	בחירה של חוק אחד על ידי התלמידים במאגר המשפטי נבו /nevo.co.il חיפוש בגוגל.	סדנה במעבדת מחשבים
ניתוח קיים אזרחי- מסחרי (*)	6	התלמידים ילמדו כיצד לנתח קיים אזרחי	קריאת הקיים זיהוי השאלות המשפטיות ההפרה	קייסים אזרחיים- מסחריים שיובאו על ידי המורה לניתוח.	למידה עצמית מונחית

הנושא	מספר שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
			עריכת התשובה – שלבים וארגון כתיבת התשובה		
ניתוח קייס פלילי	6	התלמידים ילמדו כיצד לנתח קייס פלילי	קריאת הקייס זיהוי השאלות המשפטיות הנורמה האוסרת הסנקציה עריכת התשובה – שלבים וארגון כתיבת התשובה	קייסים פליליים שיובאו על ידי המורה לניתוח.	למידה עצמית מונחית

ט. דרכי הערכה של התלמידים

כחלק מהלמידה המשמעותית, מוצעות דרכי הערכה מגוונות המאפשרות למידה מעמיקה, חווייתית ומשמעותית יותר.

דרכי ההערכה המוצעות כוללות עבודת חקר, עבודת עמיתים, הגשת דו"ח סיור לימודי, עבודה קבוצתית, דיבייט, דו"ח צפייה בסרט, ועוד. דרכי ההערכה של התלמידים גובשו בהשראת חלופות הערכה מקובלות המוצעות על ידי מפמ"ר מדעי החברה.

ציון הבגרות בתוכנית הייחודית מורכב משלוש חלופות הערכה בנות משקל של 20% מציון הבגרות כל אחת (סה"כ 60% מציון הבגרות) ומבחינת בגרות בכתב במשקל של 40% מציון הבגרות.

שלוש חלופות ההערכה :

- (1) **תלקיט** – החלופה מתבצעת בכיתות י"א, נשענת על פרקי הלימוד הנלמדים בכיתה י על פי מפתח של 90 ש"ש = 1 יח"ל.
- (2) **משפט מבויס** – החלופה מתבצעת בכיתה י"א, נשענת על פרק הלימוד "משפט מבויס" על פי מפתח של 90 ש"ש = 1 יח"ל.
- (3) **הקליניקה לסיוע משפטי** – החלופה מתבצעת בכיתה י"א, נשענת על פרקי הלימוד הנלמדים בכיתה י"א על פי מפתח של 90 ש"ש = 1 יח"ל.

בחינת בגרות בכתב :

הבחינה מתבצעת בכיתה י"ב, נשענת על נושאים נבחרים המסומנים בכוכבית בפרקי הלימוד הנלמדים בכיתות י"א-י"ב על פי מפתח של 180 ש"ש = 2 יח"ל.
ציון הבחינה בכתב מתבסס על:
א. משקל הציון השנתי הוא 30% והוא מורכב מציון מחצית א מורכב משני מבחנים ותלמידאות, ציון מחצית ב מורכב ממבחן, מתכונת ותלמידאות.
ב. משקל ציון בחינת הבגרות הוא 70%.

לסיכום, הרכב והערכת 5 יחידות הלימוד יחושבו באופן המוצע בטבלה הבאה:

שם שאלון	שנת היבחנות	מספר יחידות לימוד	משקל בהרכב לציון סופי	דרך ההערכה	משקל ציון הערכה
תלקיט	י-יא	1	20%	כתיבת תקנון	10%
				עבודה	30%
				מבחן מסכם	30%
				דו"ח צפיה בסרט	10%
				דו"ח סיור לימודי	20%
משפט מבויס	יא	1	20%	נאום משפטי	20%
				כתב טענות	35%
				דיבייט	30%
				רפלקציה	15%
הקליניקה לסיוע משפטי	יא	1	20%	דו"ח צפיה בסרט	15%
				נייר עמדה	40%
				פרזנטציה	30%
				רפלקציה	15%
בחינה בכתב	יב	2	40%	בחינת בגרות	70%
				ציון שנתי יב	30%

נספח – דוגמאות לחלופות הערכה ומחוונים

מטלה משפט מבויס – כתיבת נאום (שכתב יא)

הוראות כלליות

1. עליכם לבחור קטע מהעיתונות עליו תכתבו נאום, בהתאם לאופן כתיבת נאום שנלמד בכיתה.
2. עליכם להתייחס לקייס משפטי ענייני עליו תוכלו לכתוב את הנאום.
3. יש להתייעץ עם המורה לפני שתתחילו לכתוב את הנאום.
4. עליכם לטעון במסגרת התביעה או ההגנה.
5. אורך הנאום לא יעלה על עמוד אחד, מוקלד במחשב בקובץ word, גופן David 12 רווח כפול.

6. יש להגיש את העבודה בזוגות למורה דרך הוובטופ עד ליום _____ .
 בכותרת ההודעה יש לרשום "נאום משפטי – שמות התלמידים" וכן לצרף את
 הקובץ.
7. מדובר בהערכה חלופית וציון לבחינת הבגרות – אין מועד ב ! נא היערכו בהתאם
 להנחיות.

בהצלחה רבה!

מטלה משפט מבויס – מחוון כתיבת נאום (שכבת יא)

<u>ניקוד</u>	<u>פירוט</u>	<u>נושא</u>
10	על התלמיד לשלב קטע עיתונות עליו התבסס הנאום (הקייס המשפטי)	קטע עיתונות
10	הדגשת הקייס המשפטי עליו נכתב הנאום	הקייס המשפטי
15	הצגת הנושא בכלליות והכוונתו לקהל השומעים בהתאם לטענות התביעה/ ההגנה	הקדמה
30	על התלמיד היה לציין לפחות 3 טיעונים לטענות התביעה/ ההגנה. דגש ניתן לטענות משפטיות ופחות לטענות מוסריות/ ערכיות	טענות הנאום
15	סיכום הנושא ו/או הסקת מסקנות של הנואם	סיכום

10	דגש ניתן להפרדה בין פסקאות, לניסוחים רהוטים ולהצגת מבנה נכון של חלקי הנאום	מבנה וסדר הנאום
10	הכוונה לעמידה בזמנים בהגשת המטלה דרך הוובטופ	עמידה בזמנים

הערכה חלופית – ניתוח תקנון בית הספר

הנחיות כלליות:

1. אורך המטלה לא יעלה על שני עמודים, מוקלד במחשב בקובץ word, גופן David 12 רווח שורה וחצי.
2. ניתן לפנות אל המורה לשאלות דרך הוובטופ או הוואטסאפ בשעות סבירות.
3. יש להגיש את העבודה למורה דרך הוובטופ **עד ליום** _____ . מומלץ ואפשרי לסיים את המטלה לפני המועד הרשמי. בכותרת ההודעה יש לרשום "מטלה **כתיבת תקנון – שם התלמיד**" וכן לצרף את הקובץ.

חלק א:

8. עיינו בתקנון בית הספר שהועלה לוובטופ בתחילת השנה והתמקדו בסוגיה של תלבושת בית ספר.
9. עליכם לנתח את הסוגיה מזווית **משפטית**: כאשר מצד אחד עליכם להתייחס לעמדת הנהלת ביה"ס וצוות המורים ומצד שני עליכם להתייחס לזכויות התלמידים.
10. יש לטעון **לפחות שני נימוקים** התומכים בעמדת הנהלה וצוות המורים, וכן לפחות שני נימוקים התומכים בזכויות התלמידים.
11. הביעו את עמדתכם האישית ביחס לסעיף התקנון הנבחר.

חלק ב':

ענו על השאלות הבאות ביחס לסוגיה שקיבלתם:

א. מהי מטרת הסעיף?

ב. אופן ניסוחו – האם לשון החוק ברורה מספיק? הצע נוסח אחר מתאים יותר.

ג. מהן הזכויות המתנגשות בחוק זה?

ד. האם קיימת סנקציה על הפרת החוק? אם כן- האם היא סבירה בעיניך? אם לא- האם ראוי שתהיה סנקציה?

בהצלחה רבה!

מחווון כתיבת תקנון

0	10-15	15-20	25-30	שני נימוקים התומכים בעמדת ההנהלה/ התלמידים (30 נקודות)
לא השיב על השאלה או שגה בכול מרכיביה	ציין והסביר נימוק אחד.	ציין שני נימוקים אך ההסבר לוקה בחסר	ציין והסביר שני נימוקים	
0	5-6	7-8	10-15	איזו מטרה משרת החוק? (15 נקודות)
לא השיב על השאלה או שגה בכול מרכיביה	ציין מטרה אך יש שגיאות חמורות בהתייחסותו	ציין מטרה ראויה אך הניסוח לוקה בחסר	ציין מטרה ראוייה וניסח היטב	
	4-5	6-7	8-10	אופן ניסוחו של החוק (10 נקודות)
לא השיב על השאלה		התייחס לאופן ניסוח החוק אך שגה בהיבט מסוים	התייחס היטב לאופן ניסוח החוק ולכל היבטי השאלה	
	5-6	7-8	10-15	מהן הזכויות המתנגשות בחוק זה? (15 נקודות)
לא השיב על השאלה	ציין זכויות מתנגשות אך בניסוח התשובה נפלו שגיאות קשות	ציין זכויות מתנגשות אך בהסברו נפלו שגיאות	ציין זכויות מתנגשות והסבירן היטב, או הסביר היטב מדוע אין כאן זכויות מתנגשות	
		10-14	15-20	האם קיימת סנקציה. האם היא סבירה בעיניך? האם ראוי שתהיה סנקציה?

לא השיב על השאלה		השיב על מרכיבי השאלה אך בתשובתו יש שגיאות או סתירות	השיב כהלכה על כול מרכיבי השאלה	(20 נקודות)
לא השיב על השאלה		הניסוח לוקה בחסר או לא ברור	ניסח כהלכה דעה אישית	מה דעתך האישית? (10 נקודות)

ביבליוגרפיה

ספרות

אוריאל פרוקצ'יה **דיני חברות חדשים לישראל**, 11-33 (תשנ"ד).
 אוריאל פרוקצ'יה, "מושג ותיאוריה בתורת האישיות המשפטית" **עיוני משפט** יז 167 (תשנ"ב).
 אפרת רחף, "המשפט המבוים: פוטנציאל לא ממומש במערכת החינוך הישראלית?" **הפרלמנט** 44 (2004).

בני דון יחיא "משפט שלמה – דגם לחשיפת האמת העובדתית" **דעת** 102 (תשס"ג).
 בנק ישראל, "מדיניות הפיקוח על הבנקים בנושא בנקאות בתקשורת".
 לימור זר גוטמן, "חובת הסודיות וחסיון עורך דין לקוח חלק ראשון", **אתיקה מקצועית** 14. מלכים א, ג 16-25. [משפט שלמה המלך]
 מרדכי קרמניצר, "התאמת ההליך הפלילי למטרה של גילוי האמת, או האם לא הגיעה העת לסיים את עונת המשחקים" **משפטים** יז, 475 (תשמ"ח). מרק גאלאנטר, "מדוע 'אלה שיש להם' נוטים להצליח: הרהורים על גבולות השינוי החברתי" **מעשי משפט** ד, 15 (תרגום: ישי מישורי, 2011).
 משרד החינוך- המזכירות הפדגוגית (אגף רוח וחברה), **חלופות והערכות במדעי החברה** (אוגוסט 2014).
 סטיבן וויזנר, "הקליניקה המשפטית: חינוך משפטי בשם האינטרס הציבורי" **עיוני משפט** כה (2), 383-369 (נובמבר 2001).

Joseph Raz, *The Authority of Law: Essays on Law and Morality* (1979)

חקיקה

- חוק-יסוד: הכנסת.
- חוק-יסוד: הממשלה.
- חוק-יסוד: השפיטה.
- חוק-יסוד: חופש העיסוק.
- חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו.

- חוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969.
- חוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995.
- חוק בנק ישראל, התשי"ד-1954.
- חוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984.
- חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995.

חוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981.

חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967.

חוק החברות, התשנ"ט-1999.

חוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973.

חוק החוזים (תרופות) התשל"א-1970.

חוק החוזים האחידים, התשמ"ג-1982.

חוק המקרקעין, התשכ"ט-1969.

חוק המתנה, התשכ"ח-1968.

חוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957.

חוק הסנגוריה הציבורית, התשנ"ו-1995.

חוק העונשין, התשל"ז-1977.

חוק העסקת עובדים באמצעות קבלני כוח אדם, התשנ"ו-1996.

חוק העסקת עובדים באמצעות קבלני כוח אדם (תיקון), התש"ס-2000.

חוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001.

חוק חופשה שנתית, התשי"א-1951.

חוק חיילים משוחררים (החזרה לעבודה), התשי"ט-1949.

חוק יסודות המשפט, התש"ם-1980.

חוק כרטיסי חיוב, התשמ"א-1985.

חוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (תיקון מס' 3 והוראת שעה), התשע"ב-2012.

חוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (תיקון מס' 4 והוראת שעה), התשע"ד-2013.

חוק מטבע השקל החדש, התשמ"ה-1985.

חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982.

חוק סדר הדין הפלילי (חקירת חשודים), התשס"ב-2002.

חוק עבודת נוער, התשי"ג-1953.

חוק עבודת נשים, התשי"ד-1954.

חוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987.

חוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951.

פקודת השטרות [נוסח חדש].

פקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות), 1927.

פקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971.

פקודת מס הכנסה [נוסח חדש].

צו הסנגוריה הציבורית (ייצוג נאשמים מחוסרי אמצעים), התשנ"ו-1996.

תקנות הגנת הצרכן (מכירות באשראי, מכירה מיוחדת ועסקה ברוכלות), התשמ"ג-1983.

תקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984.

פסיקה

- בג"צ 366/03 עמותת מחויבות לשלום וצדק חברתי נ' שר האוצר, (טרם פורסם) (2005).
- בג"צ 5168/93 מור נ' ביה"ד הארצי לעבודה, פ"ד נ(4) 628 (1996).
- בג"צ 239/83 מילפלדר נ' ביה"ד הארצי לעבודה, פ"ד מא(2) 210 (1987).
- ע"א 4628/93 מדינת ישראל נ' אפרופים שיכון ויזום (1991) בע"מ פ"ד מט (2), 265 (1995).
- ע"א 416/91 יצחק ממון נ' רחל טריקי, מז (2) 652 (1993).
- ע"א 1560/90 משה ציטיאט נ' הבנק הבינלאומי הראשון לישראל, מח (4) 498 (1994).
- ע"א 364/83 ונדה מזרחי נ' יעקבי, מא (3) 402 (1987).
- ע"א 44/81 ולירו נ' הועדה המקומית לתכנון ובניה ירושלים, לו (1) 732 (1983).
- ע"א 817/79 קוסוי נ' פויכטונגר, פ"ד לח(3) 253 (1984).
- ע"א 846/76 עטיה נ' אררט, פ"ד לא (2) 780 (1977).
- ע"א 702/76 אלימלך נ' בנק ישראל, לג (3) 596 (1979).
- ע"פ 5203/98 חסון נ' מדינת ישראל, פ"ד נו (3) 274 (2002).
- ע"פ 5121/98 יששכרוב נ' התובע הצבאי הראשי, (טרם פורסם) 1 (2006).
- ע"פ 196/64 היועץ המשפטי לממשלה נ' מרדכי בש, יח (4) 568 (1964).
- ד"מ (ב"ש) 2387/01 עדי שפירר נ' טוב אל חברה לשיווק בע"מ (2002).
- ע"ב 5666/02 (ת"א) איציק אבל נ' רדיו אפ. אס. השפלה בע"מ (06/01/2005).
- עסק (ארצי) 24/10 הוט טלקום בע"מ נ' הסתדרות העובדים הלאומית, (2010).
- ע"ע (ארצי) 387/08 אלי פרג'ון נ' חברת הדואר (2008).
- ע"ע (ארצי) 570/06 עו"ד עמוס אגרון נ' עו"ד זיוה כץ (2007).
- ע"ע (ארצי) 1054/01 טוילי נ' דהרי, פד"ע לו 746 (2002).
- ת"א (ת"א) 2244/81 קומפני פריזיין דה פרטיסיפסיון נ' שמואל פלאטו שרון ואח', פ"מ תשמ"ד (ב) 10 (1991).

פס"ד סלומון נ' סלומון בע"מ. (פס"ד אנגלי)

אתרי אינטרנט

אתר האינטרנט של המרכז הישראלי להעצמת האזרח – תוכנית שיג ושיח ("דיבייט")

www.ceci.org.il

סרטים

- בשם האב (יוניברסל, 1993).
- הוכחנים הגדולים (2007).
- משפט איכמן ישיבה 01 (ארכיון המדינה).
- עדויות במשפט איכמן (ארכיון המדינה).
- עושים סדר (החינוכית 23, 2011).